

Kort Efterretning

om

Danegield,

Eller den aarlige Skat, som Engelsk-Manden
fordum betalede til de Danske,

da disse

med deres Skibs-Flode beskiermede Engelland.

Af vore egne, saavel som Engelske Skrifter samlet,

ved

E. PONTOPPIDAN.

Tempora mutantur & nos mutamur in illis.

At det er et sandt Ordsprog, som siger: Vi leve alle ved een Gud, men ikke ved een Tid, derom vidner al Verdens Forfaring, enten vi agte paa private Personers, eller heele Folkes og Staters meget foranderlige Tilstand, Skiebne og Anseelse. Disse gamle Nationer, som fordum vare meget navnkundige af Velstand, Wijsdom, Konstler eller store Bedrifter, synes nu enten saa gandske forsoyndue, at intet af dem, uden deres Navn og Rygte er blevet tilbage, eller ogsaa deres Afkom er, ved Riger-nes Kuldkastelse, saaledes blandet, forbyttet og omskiftet, at man i dennem knap kiender mindste Fodspor af de Egenskaber, som udgjorde deres Forfædres Hovet-Character eller Sinds og Sempts Egenskab, være sig ond eller god. Naar vi undtage det Jødiske Folk,

som efter Guds viise Dyemærk, just her i adskilles fra alle andre Jordens Slægter, og uden Tvivl forbeholdes til noget saadant, som de følgende Tider vilde lære; da findes alle øvrige Nationers Genie og Egenkab, saa vel som deres Skiebne, at have med Tiden tumlet sig baade op og ned, frem og tilbage, saa at de, som sagt er, enten ikke engang have beholdt Navnet, eller ogsaa dette allene tilovers.

Ville jeg være vidtløftig, da kunde denne Sandhed stadfæstes med mange Exempler; men efter mit nærværende Dyemærk, nøyes jeg her, med at hentyde min Setning, deels paa os Danske, deels paa den Engelske Nation, som vore Forfædre havde meget at giøre med. De Danstes Naturel passerer efter Sandhed, nu omstunder ikke for at have meget af det haarde, unilde, stive og oprørske Slags, men snarere contrarium af disse Egenskaber; da knap noget Folk, enten i privat Umgang eller i Henseende til sin Øvrighed, er meere tractabel og got at komme til rette med. Som Beviis vil jeg anføre, ikke en Dansk, men en Norsk Autors Ord, nemlig Hr. Baron LUDVIG HOLBERGS, i hans Stats Beskrivelse over Dannemark, c. I. p. 17, hvor det heder saaledes: "Man kand sige om den Danske Nation, at den er søvelig og god at komme til rette med, og besynderlig lydlig mod Øvrigheden: thi der er fast intet Land, hvor Oprør haver mindre Sted end udi Dannemark, ey heller hvor Tyverie, Rov og Mord gaaer mindre i Svang, og hvor Veyfarende kunde reyse med større Sikkerhed, hvilket er at tilskrive saa vel Regjeringen, som Indbyggernes gode Naturel." Saa vidt Hr. HOLBERG.

Men dersom vi nu spørge videre, om dette milde, fredelige og spagfærdige Sind altid har fulgt de Danske, og om det i ældre Tider har udgjort een af deres Hovet-Kiendemærker; da siger den sande Forfaring nej, og bestyrker snarere det som er tvertimod. Ja publicis vare de gamle Danske langt mere martialske eller Krigs-Sindede, følgerigen haarde, uroelige, ustadige og stundede allene efter den Ære, som paa de Tider søgtes tillige med Byttet, ved at
over-

overvælde deres Naboer, ja langt frakiggende Nationer, nu til Lands ved store bevæbnede Vandre-Skarer, nu til Søes, ved en Mængde større og mindre Skibe, som oversvømmede næsten alle Europæiske Farvande, hvor de agerede Fribyttere, som syntes dem et hæderligt Haandverk. Udi privat Omgang vare de heel stive, stolte, haardt-hiertede, ja saa ubøvelige, at den point d' honneur, som fra Barns Been af, blev indplantet de lunge, bestoed der i, de skulle staae paa deres Stykke, aldrig vige eller give efter, aldrig bevæges, aldrig fortryde noget, aldrig bukke for nogen Modgang, og aldrig frygte noget andet end Evang og Trældom, men strax søge Døden, som i den Tilstand gjorde dem forsikret om Adgang til Walhalla eller Heltenes indbildte Himmel. Exempler nok til Beviis herpaa kunde eftersees i THOMÆ BARTHOLINI grundfærde Skrift, *de causis contemptæ mortis apud veteres Danos*. Det eeneste, som jeg vil anføre, er ADAMI BREMENSIS Vidnesbyrd, hvilket saa meget meere kand antages, da denne Skribent af det ellefte Seculo, eller i Christendommens Begyndelse, just før at erkynde sig nye om Landet og Nationen, havde gjort en Rejse her ind, og opholdt sig ved Kong Svend Estridsens Hoff, samt hørt meget fortælle af Kongens egen Mund. Hands Ord ere nu *de situ Daniæ* p. m. 57 disse efterfølgende: (†), I de Danstes Love og Skikke har jeg fundet meget, som strider mod, det Rette og Gode: dog synes mig ikke nyttigt, at anføre noget, andet end dette: Dersom deres Qvinder findes i Hoer; da sælges, de strax: men Mændene, dersom de gribes i nogen Misgierning, mod Kongen, da udvælge de hellere at døe end at faae Hug. Der, er ingen anden slags Straf, end at Halsbugges eller sælges til, Slaverie: og den som fordømmes, gjør sig en Ære af at være, glad derover. Graad og Klagemaal og alle de Fortrydelses Tegn, som

(†) Et multa quidem alia, tam in legibus quam moribus, æquo bonoq; contraria Dani habent, ex quibus nihil utile mihi visum est, ut dicerem, nisi quod mulieres si constupratæ fuerint, statim venduntur: Viri autem, si vel Regiæ Majestatis rei in aliquo fuerint scelere deprehensi, decollari malunt, quam verberari. Alia non est ibi species poenæ, præter securam & servitutem: & cum quis damnatus fuerit, lætum esse gloria est. Nam lacrymas et planetum coeteraq; compunctionis genera, quæ nos salubria censemus, ita abominantur Dani, ut nec pro peccatis suis, nec pro charis defunctis ulli flere liceat.

“ som vi holde for nyttige, har de Danske saadan en Affkye for, at
 “ det ikke tillades nogen at græde over sine Synder eller over sine
 “ Dømmers Død.,,

Dette lidet har jeg agtet tiensligt forud at erindre, og dernæst at begive mig til min Hovet-Sag, som er de gamle Danskes Aldfærd og Forhold i Engelland, paa den Tid, da de der havde Overhaand og ved idelige Indfald, gjorde sig hiin Nation saa underdanig, at man under Navn af Danegeld betalede dem en aarlig Skat, først for at afkøbe deres Overlast, og siden for at bruge dem, som sine Secundanter eller Bestierrere mod andre fremmede Nationers Bold og Evang. Hvilken Forandring er ikke dette, som Tiderne har bragt med sig, i Betragtning af velbemeldte Engelske Nation, (som for- dum gav Danegeld eller Subsidiar til de Danske, snart for at skaa- nes, snart for at beskyttes af dem, og særdeles af deres Søe-Magt) nu spiller saaledes Mestre i Søen, at det synes ligesom baade vo- res og andre Nationers Frihed til Søe-Fart beroede alleene paa En- gelscændernes Gørbefindende; hvilket ogsaa har givet en tilfældig An- ledning til disse antiqvariske Undersøgelser. (†)

I det under Doct. J. F. BUDEI Navn bekiendte alminde- lige *Lexicon*, beskrives Danegeld Tom. 2. p. 14. saaledes: “ Danne-
 “ gest war der Nahme der allerersten Taxe, womit jemahls die Bri-
 “ tannischen Unterthanen von ihren Königen beleget worden. Den
 “ als zu Ausgang des 10 Seculi der König Ethelred sich genöthi-
 “ get sahe, von denen in Engelland eingefallenen Dänen, mit 10000
 “ Pfund einen Frieden zu erkauffen, welche Summa hernach jährlich
 “ von neuen gefordret und immer gesteigert würde, so liese gemeldter
 “ König, und zwar, wie einige schreiben, auf Edrichs Herzogs
 “ von Mercia, Anstiften, seine Unterthanen so viel und noch mehr
 “ zahlen, als zu dem gedachten Tribut nöthig war, welches auch nach-
 “ gehens, da die Dänen nichts mehr zu fordern hätten, eine sehr
 “ lange Zeit continuiert, und endlich in andere Auflagen, unter an-
 “ dern Nahmen, verwandelt worden. *The compleat Hist of England. Vol.*

I. p. 91., Denne Beskrivelse er kort og god nok til Sagens summariske Begreb; men til dens uoyere Indsigt behøves megen Oplysning og Stadfæstelse, hvilken jeg vil stræbe at sammensøge, deels af vore egne, deels af Engelske Stribentere. Min Hensigt der ved er vel ikke fuldkommelig at undskylde, end sige at retfærdiggjøre de gamle Danske Fribyttere, hvis haarde Vold og Overlast ofte har været uretsfærdig, ja end ogsaa affærlig, naar den dømmes efter vore Tiders Omgang: men saa meget kand dog siges, at al Skylden har ikke steds været paa de Danskes Side, og at, som de ofte har gjort, aa har de ogsaa lidet Vold og Overlast imod Tro og Love.

Venerabilis BEDA og flere Scriptoros medii ævi fortælle os de Danskes første Udgang til Engelland A. 450, da de tvende Anførere Hengst og Horst, efter LYSCANDERS Beretning, begge Briadsjer af Kongelig Dansk Blod, med en mægtig Hob, bestaaende af Jyder og Holstener, eller Neder-Sachser, droge ud fra den danske Provintz Angeln, imellem Flensborg-Fiord og Elie Strøm, under Navn af Angel-Sachser, og landede i Britannien hvor de, efter nogen Striid med den Brittiske Konge Wortigern, skiont han, som nogle berette, selv havde sendt Bud efter dem, bleve vel antagne af Landets Indbyggere, samt brugte saasom Hielp-Tropper mod de Pictes og Skotter. Til Belønning for deres Hielp, fik de først den De Janet, ved Stour Flodens Udsøb, siden den Provintz Kent ved Gistermaal, og endelig ved Baaben, det meste af Landet, som de efter deres Danske Navn, Angler eller Angelboer, kaldte Engelland, hvorimod de gamle overblevne Indbyggere af Brittisk Nation, som ikke ville slaae sig til deres Partie, søgte Tilflugt i den med høye Fjeld omgivne Provintz Cornvallia, og der indtil denne Dag, adskilles kiendelig ved deres Sprog og Sæder.

Som nu Jyderne steds have været et vandrende Folk, og endnu i vore Tider gierne søge til de Lande og Provintser, hvor de finde Slægtinge og Landsmænd: saa drog denne Udvandring flere efter sig, ved Rygte om de først ankomnes gode Skiebne; og da een

af dem, navnlig Ina blev de Anglers Konge, saa gjorde han det ved Lov til en fast Ret, at naar Jyderne komme til Engelland, skulde de som Landsmænd, Slægt og Venner vel modtages. (†)

Nu denne Siæste-Ret forsonnede Jyder og andre Danske ikke at benytte sig af, thi i de næstfølgende 500 Aar, og altsaa længe førend Kong Svend Tiugstæg, CANUTUS MAGNUS og hans tvende Sønner HARALD og HAARDEKNUD regjerede der saasom Landets egne Konger: da finde vi Aarbøgerne opfyldte med mange Krigs-Tog, samt mindre Streiferier foretagne i Engelland, Irland og Skotland af Danske og Norske Hovdinge, saasom af Kong Frotho den første, den tredje, og fette; item af Amleth, Fridlev, Regner, Lodbrog, Gorm den anden, med Tilnavn Engellænder, Half Dan, Jvar Widfadme, Harald Hildetand, Sigurd Ring og Fleere, hvis fornemteste Tilhold var i den Provints Northumber-Land, særdeles i den ældgamle Stad York, som paa Dansk kaldtes Jorvrig. Ved alle disse Particulariteter opholder jeg mig ikke; da det er nok at viise de Danskes ældgamle Bekjendskab i Engelland, og deres Bane at søge derhen. Vil nogen see mere der om uddraget og samlet paa eet Sted, da henvises til Gestæ & Vestigia Danorum extra Daniam. Tom. II. cap. I. Sect. I. § 4-14.

Hvad som sigter nærmere til mit nærværende Maal er dette, at de Danskes Indfald i Engelland og der forøvede voldsomme Undertrykkelse, som drog Danegiæld efter sig, bør egentligen regnes fra det niende Seculo af, da REGNER LODBROGS mange Sønner, som desforuden sværmede omkring, paa alle Søe-Ryster, ja paa store Floder, langt op i Landene, og passerede for lutter danske Konger

(†) *Ubi* Kong EDWARDI Confessoris Lov; udgiben af LOMBARDO, heder det her om: *Inter* similiter, cum veniunt, suscipi debent & protegi, sicut conjurati fratres, sicut propinqui & proprii cives regni hujus. Exierunt enim quondam de nobili sanguine Anglorum, scilicet de Engra civitate, et Angli de sanguine illorum, & semper efficiuntur populus unus et una gens. Hæc constituit optimus Ina Rex Anglorum, qui electus fuit in Regem per Angelum, & qui primus obtinuit monarchiam totius regni hujus, post adventum Anglorum in Britanniam.

ger, øvede megen Vold og Barbarisk Grumhed i Engelland. Imidlertid skeede dette ikke foruden et anseeligt Paaskud, nemlig den Pligt, at hevne deres Faders Død, hvilken af Kong Helle eller Elle var bleven kastet i Orme-Taarnet, og kort for hans Død, sang en Biise, som spaaede det, der siden paafulgte, nemlig hans Søners Færdighed til at betale Engellænderne lige for lige.

Sandt nok, at nogle af vore Stribentere tale om de Danske Bedrifter i Engelland, længe tilforn, ligesom hvis de der havde gjort sig Landet gandske underdanigt. Saaledes siger MEURSIUS om HARALDBLAATAND at han vendte sig til Engelland, som siden GORMS den andens Tiid, havde rebelleret og undertvang det? Men saadant kand ikke være at forstaae anderledes, end om eet og andet District i Engelland, hvilket paa den Tiid havde adskillige smaa Konger. Dette har JOH: GRAMMIUS retteligen observeret, sigende *in notis ad MEURSIUM*. p. 143. ved de Ord, qva subacta, saaledes Familiaris admodum consuetudo Saxoni & Scriptoribus danicis, ubi de Anglicis Regum nostrorum expeditionibus loquuntur, synecdochen istam totius pro parte usurpandi. Agliam nunquam totam Daniae Reges in potestatem suam redegerunt, ante Svenonem & ejus filium Canutum Magnum: ab his vero universa subacta Anglia et possessa fuit. Igitur Northumbria & quaedam ei vicinæ partes in occidentali Anglia intelligendæ, quoties de Regno et potentia Danorum in ista insula, à Lodbrochidarum temporibus ad Svenonem usque, sermo est.

Spørges nu videre om den egentlige Tiid og Termin, paa hvilken Engellænderne begyndte at udgive en aarlig Skat til de Danske, under Navn af Danegield, da ere næsten alle Engellske Stribentere eenige der i, at det var Ao. Christi 991. det er Kong ETHELREDI 10, eller som BROMTHON regner, hands 13de Regierings Aar. Den gang havde man længe nok forsøgt at afværge Magt med Magt, men ikke kundet naae sit Ønemærk. De Danske, som endnu vare Hedninger af det haardeste og grumme Slags, spillede

Iede næsten idelig Mestre, baade til Lands og Vands. Dudo de S. Quintin anfører Libr. II. p. 73. *de moribus & actis Normannorum*. Kong ALFREDI Bekiendelse om dem saaledes lydende: Nulla tellus effert viros magis quam Dania præcipuos, armisq; strenuè edoctos.

Imidlertid faldt denne Overlast ingen af Landets Indbyggere haardere end de Geistlige, saasom de paa een Side vare de rigeste og havde mange Kirke-Clenodier at bevare, hvor for man satte meest an paa dem: men paa den anden Side, saasom Børge-Løse Folk, der maatte søge Hielp hos de Verdslige, hvilke ikke vare i Stand til at redde sig selv.

Af den Anledning var det, at Erke Biskop Sigericus, tillige med de tvende Prælater Aethelwardus og Aelfricus, i bemeldte Aar med Kong AETHELREDI Forslov, tilkjøbte sig og sit District, Fred og Venkskab af de trende Danske Generaler eller Anførere, som kaldtes Anlavo, Justin, og Gudmund, hvis Navne ved den Anledning findes optegnede i de Angelsaxiske Love, som LAMBARD i sin *Archæionomia*, WILKINS in *legibus Anglo-Saxonicis*, og BROMTON inter *decem Scriptores*, har udgivet. Hos denne sidste heder det Vol. I. p. 889. saaledes: Hæc sunt verba pacis & prælocutiones, quas Ethelredus Rex, & omnes sapientes ejus, cum exercitu firmaverunt, qui cum Analavo (Anslavo Anlavo, maaskee Olava) & Iustino & Gudaermundo Stegiani filio, venit. Hoc imprimis, ut pax mundi stet inter Ethelredum Regem & omnem populum ejus & omnem exercitum, cui Rex pecuniam suam dedit, post elocutiones, quas Sigericus Archiepiscopus et Ethelredus Aldermannus & Eolfricus Aldermannus fecerunt, postquam impetraverunt à Rege, quod possent illi portunculæ pacem emere, quam sub manu Regis semper habebant. Si navalis exercitus Angliam infestet, ut habeamus eorum omne auxilium, & ministrabimus eis victum, quamdiu nobiscum erunt, & omnis terra, quæ aliquem eorum manu teneat, qui Angliam inquietant, sit exlex apud nos & omnem exercitum. - - - Vi-
ginti

ginti millia librarum auri & argenti data fuerunt exercitui de Anglia pro pace.

Erke-Biskop Sigericus maatte siden høre meget ilde hos sin Nation, fordi han havde lagt Grunden til denne Contract med de Danske, samt overtalet Kongen at samtykke her i, og ved dette fornederlige Trin, at gøre sit Land skatkyldig til Fremmede. Men maaskee her under skiultes ogsaa den Stats-Raison, at da Regieringen gjerne ville købe sig Fred til, og undsaae sig ved at legge selv Grunden: saa syntes det mindre haanligt, at give Skylden paa de Geistlige, og anstille sig ligesom Kongen allene gav dem sin Bevilgning.

Imidlertid var nu herved lagt Grund og gjort Begyndelse med at betale en aarlig Skat til de Danske, hvilke saasom dristige Gæster i et fremmet Land, ikke nægtes at have gaaet videre og videre, eller spendt Buen paa det høyeste, med at plage Engellænderne og trykke Penge af deres Pung, saa fremt de ville skaanes fra Mord og Brand. Det værste var, at ikke allene de selv, men ogsaa adskillige andre streiffende Partier af Sø-Røvere, snart under Danskes, snart under Normanners, Askmanners eller Andres Navne, ideligen indfandt sig paa de Engelske Kyster, i samme Ørende, og derved skaffede de egentlige Danske den Fordeel, at hvad man først havde betalt propter redimendam vexationem, eller saasom en Brand-Skat, til at skaanes for deres Overlast, det maatte siden omstiftes til aarlige Subsudier eller Hjelpe-Penge, givne de danske Krigsfolk, saasom allierte Hjelpe-Tropper, fordi de underholdt en bemandet Flode, paa de Engelske Kyster, og baade til Lands og Vands lovede at tiene Indbyggerne til en Salvegarde. Dette sidste havde særdeles sted i Begyndelsen af det ellefte Seculo, eller efter at den Danske Konge Svend Tingstæggandske havde undertrykt Kong Ethelred, og sat sig selv paa den Throne, som han efterlod sin Son Knud, og denne sine tvende Sønner Harald og Haarde-Knud.

Ud denne Periode, som begyndtes Ao. 1012 og endtes Ao. 1042, havde vores i Engelland boende Konger bestandig en dansk Flode af nogle og fyrretive Skibe, samt nogle tusinde velbevabnede Danske Krigs-Mænd hos sig, og underholdt dem med Engelske Penge, Proviant og andet Tilbehør, hvilket under et almindeligt Navn, kaldtes Danegield, Danemoney, saa og Heergeld, fordi det var Krigs-Subsidier, anvendt paa at holde de Danske til deres Beskyttelse. I Grunden var det vel saa, at vore Danske Konger betrodde sig dem, saasom rette Landsmænd, langt hellere end de Engelske, sølgeligens anfaae de dem i det nyeligen conqvererte Land, saa som en paalidelig Liv-Garde; men for at give Sagen et bedre Skin, da heed det, at de Danske underholdtes ifkuns som Hielp-Tropper mod fremmede Fienders og Søe-Roveres Overfald. Imidlertid laae den danske Flode paa engelsk Sold bestandig, enten i Gronviig, nu Greenwich, eller i Harviig, nu Harwich, thi disse Troppers Navn var Hær eller Hæren per excellentiam, ligesom deres Skuld Danegield blev ogsaa kaldet Heergeld, Herigeldum, og stige de efter haanden fra 10000 til 48000 Pund Sterling, hvilket paa de Tider var saa anseelig en Summa, at Landet knap kunde taale den Udgift.

Efter at jeg saaledes har givet et kort og almindeligt Begreb om denne Sag; da er det Tiid at stadfæste den noget meere, samt at viise, naar og hvorledes derpaa blev gjort en Ende. Hertil var jeg nu ikke lettelig i Stand, ved Hielp af vore egne Skribentere, som røre alt for lidet om en saa betydelig Sag. Men det beste Lys har jeg laant af en liden piece udkommen i London 1756. og mig tilsendt af min Ven *Thomas Pennant Esqvair*, som vidste, den vilde, for Lands-Mandskabs Skuld, blive mig behagelig. Opkriften er: *A short Account of Danegeld with some futher Particulars relating to William the conqverors surwey, by a Member of the society of antiqvares. London 1756.* Af denne liden, men efterrettelige og vel skrevne Tractat, vil jeg her uddrage det Væsentlige, som henhører til mit Dnemærk, da den ubekiendte Autor, som til sidst underskriver sig med de 3 Bogstaver P. C. W. ellers udbreder sig til
nogle

nogle andre Ting, særdeles den Engellske Matricul og Land-Taxten angaaende, efter hvilken Danegield blev betalt, nemlig af hver Hide, ligesom man her siger af hver Tonde Hart-Korn, saa og saa meget. Danegeld, siger bemeldte Skribent, eller saasom Sachserne kaldte det Herogeld, Herigeldum tributum militare, begyndte man at indsamle i Kong Ethelreds Tiid, hen ved Ao. 991, efter nogles Meening, ob pacandos Danos patriam infestantes, eller efter Andres Meening Ao. 1012 eller 1013 for at leye Danske Skibe, Soldater og Matroser, mod Fremmedes Overlast. I Begyndelsen var det en aarlig Skat af 2 Skilling paa hver Hide Plovland, ja den første Plov-Skat i vort Land. Det kaldtes Danegeld, for di det først bevilgedes de Danske, endskiønt det siden beholdt samme Navn, efter at det blev anvendt til andet Brug. . . . Der blev og i Kong ETHELREDS Tiid, tvende Betalninger givne til de Danske, een som en Skat til at kiope Fred, denne var en aarlig, men efter Tiid og Fornødenhed. Den anden var en Sold og Subsidium, givne dem aarligen, i Følge af en Contract, ved hvilken de Danske forpligtedes til at forskaffe de Engellske en Skibs-Flode, for at bedække Landets Kyster.

Fordi nogle af vore Historie-Skrivere ikke have gjort Forskiæl paa denne ulige Betaling, da bære de Tvivl om Tiden, naar samme begyndte, var Ao. 991. . . . H. Spelman kalder i sit Glossario p. 161. Danegeld tributum Anglis indictum, aliàs ob pacandos Danos, alias ob arcendos, og strax efter: Tributum annuum 48000 librarum ab omni populo tradendum, danegeldum proprie nuncupatum. Autor af den Samtale de Scaccario siger om Anledningen her til, blandt andet saaledes: Inter hos (hostes) itaq; pene præcipua & semper prior ad nocendum erat bellicosa illa & populosa gens Danorum, qvi præter communem raptorum avaritiam, acrius instabant, qvia aliquid de antiqvo jure in ejusdem regni dominatione vendicabant, sicut Britorum plenius narrat historia. . . . Qvia igitur principaliter pro Danis institutus est hic reditus, danegildum vel Danegildus dicitur. Hic igitur, annua lege, sub indigenis Regibus

gibus solvebatur, usq; ad tempora Regis Wilhelmi primi, de gente & genere Normannorum. Ipso namqve regnante, tam Daci qvàm coeteri terræ marisq; prædones, hostiles cohibebant incurfus.

I Seldeni Skrift, kaldet Mare clausum, Libr. II. heder det: Is (Ethelredus Rex) à Svano Danorum Rege miseras redactus in angustias, pace ab eo empta, etiam ex foedere conduxit puppes Danorum 45, qvæ regnum suum in mari excubando tutarentur. - - Aliud erat tributum seu pecuniæ vis, qvæ pacem interdum Anglo-Saxones ab illis, insulam graviter infestantibus, redimebant: aliud verò, qvod classi danicæ ad tutandum mare orásq; defendendas maritimas conductæ, ut stipendium præstebatur. Utrumg autem præstationis genus, Danegeld, Danegeldum vel Danageldum. idest tributum Danicum dicebatur. Selden Oper. vol. IV. p. 1317. seqv. Saa og Roger: Hoveden: p. 247. Post hæc tributa soluta (48 mille librarum) pace juramentis firmata, danica classis, ut prius erat congregata, longè latèq; dispergitur. Sed cum Rege qvadraginta qvinque naves remansere, eiq; fidelitatem juravêre, & adversus externos, Angliam se defensuros, eo tempore promiserunt, ut eis victum regimenq; præberet.

Jeg forbigaaer en god Deel flere Vidnesbyrd, som bemeldte Autor af accout of Danegeld anfører, og nøyes med den korte Opregnelse, som findes Pag. 7. paa de adskillige Aar, i hvilke Skatten er stiget høyere og høyere, nemlig Ao. 991 betaltes ifkums 10000 Pund, Ap. 994. 16000 Pund, Ao. 1001, 24000 Pund, Ao. 1007 30000 Pund, Ao. 1012 48000 Pund, og da var det, at de 45 Danske Skibe med tilhørende Folk bleve tagne i Engelsk Sold. Fremdeles heder det Ao. 1014 døde Svane (Sveno furcatæ barbæ) og den Danske Flode udvalte Kong Knud i hards Sted. De Engelske udvalgte Kong Ethelred, som var flyet til Normannia, og kom igien efter Svans Død. Ethelred døde Ao. 1016, og Edmund kom efter ham. Denne havde vel adskillige Seyervindinger over de Danske, men blev dog i det samme Aar totaliter slagen af dem, og Adelskabet

bet i Engelland omkom for den største Deel. Ao. 1017 døde Edmund og Knud blev allene Konge over al Engelland. Næste Aar derefter fik den Danske Flode en Skat 72000 Pund, eller som Henr. Huntingdunensis skriver 82000 Pund af Riget, og af Londons Bye 10000 Pund, hvor med den reyste til Dannemark, men lod blive 40 Skibe hos Kongen i Engelsk Gold. Knud døde Ao. 1036, og hands Søn Harald 1039. I deres Tiid var Udgiften til en dansk Styrmand aarligen 12 Mark, og til en anden Søe-Mand 8 Mark. Da Haarde Knud Ao. 1039 kom til Regieringen holdt han ikke mindre end 62 danske Skibe i Engelsk Gold. Ao. 1042 da Hardecnut døde, fik han til Efterfølger Edward Confessor hvilken gjorde en Ende paa at lade Engellænderne betale noget til de Danske. Who put a stop to all future payments from the English to the Danes. Ikke desto mindre blev han ved at indsamle Danegeld fra Undersaatterne, lige indtil Ao. 1051, da indfaldt et saa ufrugtbart Aar og saa dyr Tiid, at mange tusende Mennsker døde af Hungers Nød. I midlertiid var Danegelds Skatten indkommen i Kongens Kammer, men kom snart ud igien og det af følgende Anledning, som var rar og mærkværdig, hvis den var sandfærdig, hvilket kommer an paa Jgnulph: Script: Angl: vol. 1. p. 65. Sagen var denne, at da den fromme Konge blev kaldet af sine Tienere til det Kammer, hvor Skatten stod indsamlet, indbildte han sig at see Dievelen dandse og springe, ligesom af Blæde oven paa disse mange Penge. Da Kongen saae det, befalede han, at give hver Mand sit udlagte tilbage, og ikke mere efter dags at kræve Danegeld.

Ikke desto mindre siger vor Autor, at med samme Navn Danegeld er Skatten vedbleven under Wilhelmo Conquestore, under Henrico I og indtil Kong Stephans Tiid, hvilken ved sin Kroning forfikkrede troligen, at den til evig Tiid skulle være affkaffet. He saith fully promised among other things, quod Danegeldum, idest duos solidos ad hidam, quos antecessores sui singulis annis accipiebant, in æternum condonaret. Saa vidt bemeldte Account of Danegeld.

Efter at jeg saaledes har givet et kort Udtog af det, jeg har fundet om denne Sag, da kunde jeg nu slutte denne Beskrivelse. Dog synes mig tienligt endnu at føye her til noget lidet om den Forfælt, der var paa Kong Canuti Magni og hans tvende efterladte Sønners Udfærd i Engelland, og mod denne fremmede Nation.

Det Fiendskab, som Kong Svend Tiugsæg og flere Danske for hans Tiid, havde opvakt hos Engellænderne ved affillig Vold og Undertrykkelse, stræbte Canutus den store viiseliggen at dæmpe og udrydde. Til den Ende, siger Pontanus Libr V in vita Canuti, befalede han, at begge Nationer, Danske og Engellske, skalle nyde lige Frihed, Rang og Ret i Samqvem, i Krigs-Tjeneste og i Raads Forsamlinger. Sin Formands Ethelredi Hustrue, ved Navn Emma, som var flyet til sin Broder Richardum i Normandien, kaldte han tilbage, tog hende til ægte, og satte hende paa den Kongelige Throne igien. Kirker og Clostere, som af danske Hedninger vare ruinerte, loed han sette i forrige Stand, og bygde adskillige af nye: og da han gav det Kloster Cröyland nye Privilegia til Erstatning for de gamle Danskes Overlast, satte han ikke Danmarks men Engellands Navn foran i sin Titel. (†)

Fra denne Faderens viise og milde Regierings Maade afvige-
de hans Sønner Harald og Haarde Knud, som begge lagde liden
Værdi ind, levede vellystig, forlode sig paa deres Danske Livgarde, og
indrømmede denne Nation i et fremmed Land, saa megen Frihed og
Fortrin, at det ey var under, om Engellænderne tilsidst kiededes
ved deres Regimente. Harald, som døde, da Haarde Knud var i
Dannemark, fik ikke Lov at ligge i sin Grav: men hands Lig blev
paa Broderens Befalning opgravet, og foragteligen udkastet i Flo-
den

(†) Canutus Rex totius Angliæ & Danomarchiæ & Norvegiæ & magnæ partis Swavorum, (Sve-
corum) omnibus provinciis & populis potestati meæ subjectis Salutem! Cum terram Au-
gliæ primogenitores mei & parentes, duris extorsionibus & diris deprædationibus sæpius op-
prefferunt, & fatore, innocentem sanguinem frequenter in ea effuderunt: Studium me-
um à principio regni mei fuit & semper erit in futurum, tam penes coelum, quam pe-
nes seculum, propter hæc mea peccata & Parentum meorum satisfacere, &c.

den Themse, inden Tivul for at stille de Engellænder tilfreds, som vare ilde fornøiede med ham.

Tiudlertiid gjorde Haarde Knud det ikke bedre. Vel muligt, at hands Navns Anledning var Haar-Syffel, hvorhand skal være født, og ikke Haardhed eller et strængt Regimente: dog kunde dette sidste ogsaa stadfæste saadant Navn, som han vel fortiente. Ikke allene inddrev han den aarlige Skat til de Danske Underholdning med stor Strængthed, saa at naar Land-Manden ikke betalede, da faldt Land-Godset i en andens Haand, som var reede til at udlegge Pengene, men ogsaa holdt han 60 Skibe og 6000 Danske Huus-Karle for at ikke give Engellænderne gode Ord.

Disse dreve deres Insolence saa vidt, at Abbas Jornalenfis in vita Canuci siger, en Engelsmand, som mødte den Danske paa en Broe, torde ikke flytte Foden til at gaae videre frem, førend den Danske var gaaen forbi: ja dersom Engelsmanden forsummede at bøye Hovedet for den Danske, da maatte han vente at faae Hug og stor Straf. (+)

Saa vidner og Henricus Knygthon, de Eventibus Angliæ Libr. I om samme Harde Knud dette, at hand holdt med de Danske, naar de ville herke over Engellænderne. Hvert Berts Huus havde en Dansk til Styrrer og Vægter over alt Huus-Folket. De skændede Hustruer, Døttre og Tieneste Piger, og paaførde de Engelske saa megen Skam, at Noden omsider drev dem til at tage Mod og Kraft. Een som heede Hovne, samlede en stor Krigshær, hvilken af hans Navn kaldtes Hovniker, og haanligen ihjelsloge samt fordrevede de Danske. (++)

N 2

Dette

(+) Si Dacus Anglico super pontem aliquem occurrisset, Anglicus pedem movere ausus non fuisset, donec Dacus pontem pertransisset & ulterius, nisi Angli in honorem Dacorum capita inclinassent, graves poenas & verbera cito sentirent.

(++) Iste (Hardecanutus) sustinuit Danos in Anglia in tantum dominari, donec hospitem quodlibet per regnum habuit unum Danum custodem & magistrum domus super omnes alios hospitii. Et sic de floraverunt uxores, & filias & ancillas, & multa alia opprobria & contumelias ingesserunt nostris in vituperium & dedecus Anglorum, donec Anglici necessitate coacti, acceperunt audaciam, resumpserunt vires & collegerunt magnum exercitum, qui Hooneker appellabatur à quodam Hovne, qui se ad hoc consilium dederat, & ductor eorum extiterat, & sic Danos occiderunt in magnum ruborem, & de pontibus Angliæ totaliter fugarunt.

Dette skeede dog formodentligen ikke førend efter Harde Knuts Død, da han i sit Regimentes tredie Aar hastig omkom, og efter al Anseelse blev forgiven i et Byllup, som en Dansk Greve, navnlig Tove Prud holdt med en fornemme Engelsmands Osgodi Daatter. Inter ipsa vina rosasq; concidit, haud sine veneni suspicione, siger Pontanus. De til Skattens Inddrivelse udsendte danske Huus-Karle (Roger Howeden kaldet dem in Annal. Libr. I. Huus Carlos, ellers kaldtes de ogsaa Hird-Mand, item Fylgdar-Mand) vare vel egentligen de som gave Anledning til Bemærkelsen af det Ord Lord dane, en overdaadig og overmodig Herre, eller saadan en Junker, som duede ikkun til at herske og holde ilde Huus.

Disse alt for strænge Herrer regerede, som sædvanligen, ikke længe. Haarde Knuts Død og de Danskes Fordrivelse blev siden i lang Tid holdt i Ære-Minde ved et aarlig Blædskabs Dag, kaldet Kocktide: dog varede det endnu nogen Tid, førend de Danske Huus-Karle gandske maatte vige. Pontanus beretter, at Canuti Magni Søster Søn, Kong Sven-Elthridsen, som tillige med den Fred-færdige Prins Edward, holdt sig berettiget til Riget, da hand drog til Danmark for at stride imod Kong Magnus hin gode, havde efterladt sig sine Huus-Karle i Engelland, henlagte paa adskillige Steder. Men disse bleve af Græv Godwin med Eist og Svig, under Skin af et Blædskabs Rilde, beskændede og ihjelslagne, følgelig alle Danskes Herredomme i Engelland nedslagt tillige med dem. (†)

Nu det var ikke den første Gang, at man havde saa handlet med de Danske: og jeg nægter ikke, at de jo paa begge Sider ofte havde betalt hver andre med lige Mønt.

Dolus an virtus, quis ab hoste requirit.

(†) Danicum præsidium, quod in Angliâ Sveno certis locis disposuerat, magnificis convivii apparatus, NB per obsequii simulationem exceptum, ubi mero ac somno sopitum, noctu intellexisset, immixtis per insidias percussoribus, trucidari universum curavit. Eaq; nox vetustam Danorum dominationem pessundavit.

